

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 36/2012-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. januára 2012 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti B., British Virgin Islands, zastúpenej JUDr. M. Š., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 1 CoZm/1/2010 a jeho rozsudkom z 29. júla 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti B. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. novembra 2010 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti B., British Virgin Islands (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej JUDr. M. Š., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 CoZm/1/2010 a jeho rozsudkom z 29. júla 2010.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka ako majiteľka zmenky AS 4/98 si návrhom z 10. novembra 2007 podaným na Okresnom súde Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) uplatnila právo na zaplatenie zmenkovej sumy 1 000 000 000 Kč so 6 % úrokom ročne od 11. januára 2005 do zaplatenia, zmenkovej odmeny v sume 3 333 333 Kč a náhradu trov konania v sume 5 945 300 Sk voči obchodnej spoločnosti S., a. s., B. (ďalej len „žalovaný“). Okresný súd návrhu vyhovel a zmenkovým platobným rozkazom sp. zn. 3 Zm/681/2007 z 3. marca 2008 zaviazal žalovaného v rozsahu návrhu sťažovateľky na zaplatenie súm v uplatnenom rozsahu.

Zo súdneho spisu je zrejmé, že zmenkový platobný rozkaz sp. zn. 3 Zm 681/2007 z 3. marca 2008 vydal okresný súd na základe návrhu sťažovateľky z 10. novembra 2007. V tomto návrhu sťažovateľka uvádza, že je majiteľkou predmetnej zmenky, ktorá obsahuje všetky náležitosti zmenky podľa § 75 zákona č. 191/1950 Sb. Zákon zmenkový a šekový (ďalej aj „zmenkový zákon“), pričom uviedla, že zmenka je splatná 10. januára 2005. V návrhu netvrdí a ani nepreukazuje, že zmenka bola vystavená ako neúplná (blankozmenka), že bola uzavretá dohoda medzi vystaviteľom a remitentom o vyplňovacom práve, aký je obsah tejto dohody a to, že zmenka bola vyplnená v súlade s touto dohodou (§ 10 zmenkového zákona).

Žalovaný v „námietkach“ zo 4. marca 2008 uviedol desať námietok proti vydanému zmenkovému platobnému rozkazu č. k. 3 Zm 681/07-64 – námietku dvoch vzájomne si odporujúcich údajov o dátume splatnosti, námietku premlčania, námietku, že zmenka znie na neexistujúcu menu, námietku nedostatku tradície zmenky, námietku vady podpisu výstavcu, námietku pravosti listiny a podpisu, námietku rozporu medzi dňom vystavenia a dňom notárskeho osvedčenia podpisu vystaviteľa, námietku, že zmenka má súvislosť s trestnou činnosťou, námietku neoprávneného doplnenia zmenky a námietku vydania zmenkového platobného rozkazu v cudzej mene, a žiadal platobný rozkaz zrušiť.

V súvislosti s námietkou o neoprávnenom doplnení zmenky žalovaný uviedol, že *„dátum splatnosti 10. január 2005, uvedený na predloženej zmenke, bol doplnený na listinu dodatočne, bez toho, že by ten, ktorý tak urobil, konal v súlade s vyplňovacím oprávnením (ktoré vystaviteľ zmenky nikdy neudelil). Preto je toto doplnenie textu (dátumu splatnosti) potrebné kvalifikovať ako neoprávnenú zmenu textu zmenky s dôsledkami uvedenými v čl. I § 69 zákona 191/1950 Sb.“*.

Sťažovateľka vo vyjadrení k námietkam zo 6. mája 2008 reaguje na všetky námietky žalovaného, pričom okrem iného tvrdí, že predmetná zmenka bola vystavená ako blankozmenka s dohodou o vyplňovacom práve uzavretou medzi vystaviteľom a remitentnom (*„Zmenka obsahuje iba jeden údaj splatnosti, ktorý je jednoznačne vyjadrený dátumom 10. 1. 2005. Na tom nič nemení skutočnosť, že zmenka bola vystavená ako bianko zmenka, v ktorej údaj o dobe splatnosti chýbal. Údaj o dobe splatnosti bol síce doplnený neskôr, vôbec to však neznamena, že tu absentovala dohoda o tom, aká má byť splatnosť zmenky, resp. akým spôsobom má byť táto splatnosť stanovená.“*). V súvislosti s touto skutočnosťou sťažovateľka vo svojom vyjadrení ďalej uviedla, že v tomto prípade *„bol postup vyplnenia zmenky dohodnutý medzi žalovaným a prvým majiteľom zmenky, spoločnosťou S., a. s. Preto nemohlo pri vystavení ísť o vista zmenku, ale išlo o bianko zmenku s nevyplnenou dobou splatnosti s ujednaním o tom, že údaj splatnosti bude doplnený neskôr. ... Skutočnosť, že zmenka bola vystavená ako bianko zmenka, nie ako vista zmenka, potom vyplýva aj z toho, že ako bianko zmenku označil zmenku sám Ing. J. D. pri jej podpise pred notárkou JUDr. M. S. so sídlom B., ktorá pravosť podpisu Ing. D. na zmenkách overovala.“*. Na základe tohto tvrdenia sťažovateľka navrhla vypočuť JUDr. S. ako svedkyňu a navrhla vykonať dôkaz z overovacej knihy vedenej notárku JUDr. S.

Okresný súd na prerokovanie námietok nariadil pojednávanie a po vykonaní dokazovania rozhodol rozsudkom č. k. 3 CbZm/13/2008-176 z 21. októbra 2009 tak, že zmenkový platobný rozkaz zrušil. Proti tomuto rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 1 CoZm/1/2010-245 z 29. júla 2010 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny.

Sťažovateľka sa domnieva, že postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 CoZm/1/2010 a jeho rozsudkom z 29. júla 2010 bolo porušené jej základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru predovšetkým z dôvodu nedostatočného, resp. nezrozumiteľného odôvodnenia namietaného rozsudku krajského súdu. V súvislosti s namietaným porušením jej práv sťažovateľka v sťažnosti uvádza:

„Sťažovateľ v rámci prvostupňového konania ako aj druhostupňového konania predložil rozsiahlu argumentáciu (viď. prílohy k tejto Sťažnosti) týkajúcu sa Zmenky, resp. znenia jej platobného sľubu a/alebo údaju splatnosti Zmenky, s ktorými sa ani jeden súd v rámci Prvostupňového Rozsudku a/alebo Druhostupňového Rozsudku žiadnym - a už vôbec nie presvedčivým - spôsobom nevyporiadal (Prvostupňový Rozsudok sa použitím ustanovenia § 219 ods. 2 O. s. p. odvolacím súdom stal imanentnou súčasťou Druhostupňového Rozsudku), resp. oba súdy tieto argumenty Sťažovateľa arbitrárne odignorovali.

Sťažovateľ týmto všetky prílohy tejto Sťažnosti robí neoddeliteľnou súčasťou tejto Sťažnosti a v plnom rozsahu sa na ne pokiaľ ide o jeho argumentáciu vo vzťahu k Zmenke, najmä, nie však výlučne, vo vzťahu k výkladu znenia platobného sľubu a/alebo (jediného) údaju splatnosti, odvoláva. ...

Sťažovateľ má za to, že Krajský súd v Bratislave sa vyššie uvedenými determinantmi a princípmi právneho štátu (riadnym zdôvodnením Druhostupňového Rozsudku v zmysle práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivý súdny proces) neriadil, a preto je Druhostupňový Rozsudok arbitrárny a neodôvodnený, čím bolo jednoznačne porušené právo Sťažovateľa... podľa článku 46 ods. 1 Ústavy..., resp. právo... podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru.“

Sťažovateľka namietala záver všeobecných súdov o tom, že zmenka obsahuje dva údaje týkajúce sa jej splatnosti, preto je neplatná, s tým, že všeobecné súdy podľa nej nesprávne aplikovali § 75 a § 76 zmenkového zákona. Sťažovateľka v tejto súvislosti uvádza:

«Správne mali súdy predloženú Zmenku posúdiť tak, že ide o formálne platnú vlastnú zmenku, ktorá obsahuje údaj splatnosti na určitý deň, in concreto na deň 10. januára 2005.

Súdy oboch inšancií sa dopustili nesprávneho výkladu textu uvedeného na Zmenke, nakoľko relevantná časť textu Zmenky znie: „Splatné dňa: 10. januára 2005 Zaplatíme na základe predloženia zmenky efektívne“. Sťažovateľ už viac razy poukázal na gramatický výklad predmetného slovného spojenia s tým, že jazykový výklad (ako výklad, ktorý sa pri Zmenke javí ako najvhodnejší s poukazom na charakter zmenky ako listinného cenného papiera) nepripúšťa, že by Zmenka mohla byť splatná na základe jej predloženia pred 10. januárom 2005.

O tom, že Zmenka obsahuje len jeden údaj splatnosti svedčí napokon aj skutočnosť, že prvostupňový súd vydal Zmenkový platobný rozkaz - ak by totiž súd prvého stupňa vzhliadol na Zmenke dva údaje splatnosti (resp. indicie, že ide o VISTA zmenku), rozhodne by Zmenkový platobný rozkaz nevydal.

Jazykový výklad nepripúšťa, aby vyjadrenie - slovné spojenie - „na základe predloženia“ mohlo znamenať vyjadrenie času splatnosti. Príslovkové určenie je vedľajší vetný člen, ktorý rozvíja sloveso v prísudku. Vyjadruje okolnosti, za ktorých prebieha dej vyjadrený slovesom. Sú to okolnosti miesta, času, spôsobu a príčiny. Okrem slovesa v prísudku rozvíja príslovkové určenie aj prídavné meno vo funkcii prívlastku a príslovku vo funkcii iného prístavkového určenia. V posudzovanom prípade ide jednoznačne o tzv. príslovkové určenie spôsobu. Príslovkové určenie spôsobu totiž vyjadruje to, akým spôsobom sa uskutočňuje dej. Zisťujeme ho otázkami: ako? akým spôsobom? pričom odpoveďou v posudzovanom prípade je odpoveď : „na základe predloženia“. Jednoznačne nemôže ísť o tzv. príslovkové určenie času, ktoré vyjadruje, v akom čase sa dej vyjadrený prísudkom uskutočňuje. Zisťujeme ho otázkami kedy? od kedy? ako dlho? ako často?, pričom ako odpoveď na predchádzajúce otázky: „na základe predloženia“, jednoznačne neprichádza do úvahy a nie je v súlade s gramatikou slovenského jazyka (do úvahy by v tomto prípade prichádzalo napr. slovné spojenie „pri predložení“ nie však slovné spojenie „na základe predloženia“). Text zaplatím „na základe predloženia“ však s určením doby splatnosti nemá nič spoločné. Text „na základe“ je príslovkovým určením, a to príslovkovým určením spôsobu a nie času. Ak neurčuje text „na základe predloženia“ čas prezentačného úkonu, nemôže byť tento údaj považovaný za údaj dátumu splatnosti. Pokiaľ text „zaplatíme na základe predloženia zmenky“ nemôže byť s ohľadom na fakt, že neurčuje čas, údajom dátumu splatnosti, je zjavné, že údajom dátumu splatnosti nie je. Žiadnou

doposiaľ rozpoznanou metódou - gramatickou analýzou - nie je možné dospieť k (arbitrárnemu a ničím nedôvodnému) záveru oboch súdov, a teda že pertraktovaný text vyjadruje dva protichodné údaje splatnosti, t. j. že Zmenka je neplatná.»

V súvislosti s odôvodnením predmetného rozsudku krajského súdu sťažovateľka tiež namietala, že krajský súd sa nedostatočne, resp. vôbec nevysporiadal s jej argumentáciou obsiahnutou v stanoviskách *„renomovaných inštitúcií a/alebo renomovaných odborníkov na zmenkové právo (ktoré sa stali integrálnou súčasťou... Odvolania)“*.

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľka namietala záver všeobecných súdov o tom, že pri nadobúdaní zmenky jej chýbala dobromyseľnosť a zo zmenky jej muselo byť zrejmé, že koná na škodu dlžníka – žalovaného. Tento záver sťažovateľka považuje za *„vrchol svojvôle všeobecného súdu, nakoľko ide o absolútne vágne, ničím nepodložené a utilitárne tvrdenie, ktoré bez riadneho a najmä presvedčivého zdôvodnenia (podloženého vykonaným dokazovaním) v dokumente, na ktorý sú kladené určité (minimálne) nároky na jeho odôvodnenie - t. j. na rozsudok (resp. rozhodnutie vo všeobecnosti), nemá čo hľadať“*.

V tejto súvislosti poukazuje aj na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky:

„Nepřezkoumatelný je rozsudek, jehož skutkové a právní závěry vycházejí z tzv. souhrnného zjištění, jímž se zjišťuje rozhodný skutkový stav současně na základě všech provedených důkazů, aniž se uvede, na základě kterých konkrétních důkazů se to které zjištění činí a z jakých důvodů, jakož i bez vysvětlení případných rozporů mezi nimi [in: Rozsudok NS ČR sp. zn. 30 Cdo 3947/2007, zo dňa 16. 9. 2009].“

V nadväznosti na uvedené sťažovateľka tvrdí:

„Nadobudnutie Zmenky Žalobcom/Sťažovateľom na škodu dlžníka (Žalovaného) sa v prvostupňovom a ani druhostupňovom konaní žiadnym priamym dôkazom nepreukázalo a obdobne tiež nemožno takéto konanie Žalobcovi/Sťažovateľovi preukázať ani tzv. nepriamymi dôkazmi, nakoľko sústava nepriamych dôkazov na základe vykonaného dokazovania nie je uzavretá a netvorí logický a ničím nenarušený a konečný rad navzájom sa doplňujúcich skutočností, ktoré sú v príčinnej súvislosti s dokazovanou skutočnosťou,

a ktoré by tak viedli výlučne k jedinému záveru - nadobudnutiu Zmenky Žalobcom/Sťažovateľom na škodu dlžníka (Žalovaného).“

Ďalší záver všeobecných súdov o premlčaní zmenky sťažovateľka dáva do súvisu so záverom o dvoch údajoch splatnosti, pričom v tejto súvislosti uvádza, že *„nie je predsa možné, aby nárok zo Zmenky bol súčasne premlčaný a súčasne išlo o neplatnú zmenku“*.

Sťažovateľka poukazuje v sťažnosti aj na to, že *«Krajský súd v Bratislave sa pri zdôvodnení svojich „právných záverov“ v Druhostupňovom Rozsudku odvoláva aj na konanie sp. zn. 7Cb 47/2003 vedené na Krajskom súde v Bratislave (ako súde prvého stupňa) a týkajúce sa zmenky AS 3/98 - zmenky s rovnakým platobným príslubom aký je pri Zmenke, pričom v Druhostupňovom Rozsudku (arbitrárne - t. j. buď bez overenia faktov alebo úmyselne zavádzajúco) uvádza, cit.: „Neobstojí teda tvrdenie žalobcu, že ide o blankozmenku, do ktorej bol dátum splatnosti 10. január 2005 doplnený oprávnene na základe dohody o vyplňovacom práve medzi vystaviteľom zmenky a jej prvým majiteľom. Takáto skutočnosť v konaní nebola preukázaná. Naopak z rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 19. 12. 2008 č. k. 7Cb 47/2003-1152, potvrdeného rozsudkom Najvyššieho súdu SR zo dňa 12. 05. 2010 č. k. 2 Obo 17/2009-1193 vyplýva, že všetky zmenky boli vystavené ako zmenky na videnie.»*

Sťažovateľka k už uvedenej podľa jej názoru *„zavádzajúcej skutočnosti prezentovanej v Druhostupňovom Rozsudku“* uvádza, *«že síce v rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 19. decembra 2008 č. k. 7Cb 47/2003-1152 je (nesprávne) uvedené, cit.: „Naviac súd poukazuje na to, že zmenky vystavené a podpísané za žalovaného Ing. J. D. boli vo všetkých súdu známych prípadoch vystavené na rad S. a. s., kde štatutárnym orgánom bol R. Z. Pritom v prípade 5 zmieniek, ktoré menovaný indosoval na U. a. s.. súd v konaní (37Zm 415/1999) zistil, že na všetkých žalovaných zmenkách je dátum splatnosti uvedený „na základe predloženia zmenky“, a tieto zmenky boli predložené na platenie ako vistazmenky, z čoho vyplýva, že svedok ako prvý majiteľ zmenky si bol vedomý toho, že žalovaný vystavil zmenky ako zmenky na videnie.“, ale toto tvrdenie sa absolútne nezakladá na pravde, nakoľko v prípade konania vedeného na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn.*

37Zm 415/1999, kde svoje nároky uplatňuje obchodná spoločnosť S., je na všetkých zmenkách uvedené „za túto zmenku efektívne zaplatíme“ (teda bez pertraktovaného slovného spojenia „na základe predloženia“) s tým, že tieto zmenky boli zažalované ako absenčné vista zmenky - v ktorých nie je vyplnený dátum splatnosti a ktoré boli uplatnené v zákonnej lehote.

... Sťažovateľ na uvedení nesprávnosti poukázal už vo svojom Odvolaní (strana 7 doplnenia dôvodov Odvolania).

... proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 19. decembra 2008 č. k. 7Cb 47/2003-1152 a proti rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 12. mája 2010 č. k. 2Obo 17/2009-1193 [na ktoré sa alibisticky a utilitárne odvoláva tak prvostupňový ako aj druhostupňový súd, resp. z nich cituje a/alebo doslova opisuje], bolo Generálnym prokurátorom Slovenskej republiky podané mimoriadne dovolanie.».

Sťažovateľka ako prílohy k sťažnosti doložila dokument z 25. septembra 2009 označený ako „Stanovisko k náležitosti splatnosti zmenky vlastnej“ s uvedením, že bol vypracovaný JUDr. J. V., CSc., podpísaný v zastúpení doc. JUDr. V. V., PhD., dokument zo 17. novembra 2009 označený ako „Právni rozbor“, v ktorom je ako autor uvedený JUDr. R. C., PhD., advokát, a dokument z 15. júna 2009 označený ako «Odborné právni stanovisko Posouzení platnosti fixní směňky obsahující text „zaplatím na základě předložení směňky efektívně“», v ktorom je ako autor uvedený doc. JUDr. J. K., Ph.D. Uvedené dokumenty obsahujú výklad textu obsiahnutého v zmenke „zaplatíme na základe predloženia efektívne“, pričom uvedení autori stanoviska dospeli v zásade k záveru, že tento text nemožno interpretovať tak, že ide o text vyjadrujúci údaj splatnosti zmenky. Ako príloha je tiež priložený článok z časopisu Právni rozhledy, 22/2009 s názvom „Směňka splatná na viděnou a její využití“, ktorého autorom je JUDr. Z. K.

Na základe týchto skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Právo obchodnej spoločnosti B,... na súdnu ochranu zaručené v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29. júla 2010 č. k. 1 CoZm/1/2010-245 porušené bolo.

Právo obchodnej spoločnosti B.,... na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29. júla 2010 č. k. 1CoZm/1/2010-245 porušené bolo.

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29. júla 2010 č. k. 1CoZm/1/2010-245 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť obchodnej spoločnosti B.,... trovy konania v sume 254,88 € na účet jej právneho zástupcu JUDr. M. Š., advokáta, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Podpredseda krajského súdu sa na základe výzvy ústavného súdu v liste doručenom ústavnému súdu 23. mája 2011 vyjadril k sťažnosti sťažovateľky s tým, že krajský súd „zotráva na dôvodoch svojho rozhodnutia, napadnutého ústavnou sťažnosťou“.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť

uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch do týchto práv alebo slobôd rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou

medzinárodnou zmluvou. V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

V sťažnosti sťažovateľka namietala porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu ako odvolacieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 CoZm/1/2010 a jeho rozsudkom z 29. júla 2010. Krajský súd ako odvolací súd skúmal vecnú správnosť napadnutého rozsudku okresného súdu č. k. 3 CbZm 13/2008-176 z 21. októbra 2009, ktorým okresný súd zrušil zmenkový platobný rozkaz sp. zn. 3 Zm/681/2007 z 3. marca 2008.

Základom argumentácie sťažovateľky je jej nesúhlas s právnym názorom krajského súdu ako odvolacieho súdu a okresného súdu ako súdu prvého stupňa, pričom vo svojej sťažnosti namieta najmä záver o dvoch údajoch splatnosti na zmenke, záver o konaní sťažovateľky vedome na škodu dlžníka – žalovaného a záver o premlčaní zmenky. Argumentuje najmä tým, že krajský súd neodpovedal na všetky odvolacie námietky sťažovateľky a svoj rozsudok riadne neodôvodnil.

Súčasťou základného práva na súdnu ochranu je aj právo na odôvodnenie rozhodnutia zodpovedajúce zákonu, ktorého štruktúra je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Táto právna norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní v rozsahu, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 211 ods. 2 OSP). Odlišnú úpravu k § 157 ods. 2 OSP pre odvolacie konanie obsahuje § 219 ods. 2 OSP, podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého

rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní teda nemá odpovedať na každú námietku alebo argument uvedený v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 331/09, IV. ÚS 342/2010), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok.

Ústavný súd v súvislosti s námietkami sťažovateľky smerujúcimi proti odôvodneniu rozsudku krajského súdu v spojení s odôvodnením rozsudku okresného súdu poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej pokiaľ ide o požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia súdu v limitoch čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd sa už odvolal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej čl. 6 ods. 1 dohovoru súd síce zaväzuje, aby odôvodnil svoje rozhodnutie, čo však neznamená, že sa vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď, ale z rozhodnutia musí byť zrejmé, že základným otázkam prípadu súd venoval pozornosť (pozri Boldea proti Rumunsku, 2007, sťažnosť č. 19997/02). Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, ktorá vyplýva z čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa záverov ESLP možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu (rozhodnutie vo veci Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 288, rozhodnutie vo veci Van de Hurk proti Holandsku z 19. apríla 1994, séria A, č. 288). Znamená to, že odôvodnenie rozhodnutia nemusí dať odpoveď na každú poznámku, pripomienku alebo návrh, ak ide o takú otázku, ktorá nie je relevantná a nevyhnutná pre dané rozhodnutie.

Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu ako odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny

názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad príslušných ustanovení zmenkového zákona krajským súdom ako odvolacím súdom takéto nedostatky nevykazuje.

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti vychádza z toho, že jeho primárnou úlohou v konaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy nie je podávať výklad právnych predpisov, ktoré všeobecný súd v dotknutom konaní pred ním aplikuje. Za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd je na prvom mieste zodpovedný všeobecný súd. Výklad textu právnej normy a jeho uplatnenie všeobecným súdom musí byť v súlade s ústavou (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy) a ústavný súd iba posudzuje, či príslušný výklad právnej normy aplikovanej v konkrétnych okolnostiach prípadu [v danej veci išlo o právne normy obsiahnuté v zákone č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový a Občianskom súdnom poriadku] nie je svojvoľný, t. j. či nie je popretím jej účelu, podstaty a zmyslu, je racionálny, a teda z ústavného hľadiska akceptovateľný a udržateľný.

Ústavný súd sa preto v rámci predbežného prerokovania sťažnosti zaoberal otázkou, či obsah odôvodnenia rozsudku krajského súdu z 29. júla 2010 opodstatňuje prijatie sťažnosti na ďalšie konanie vo vzťahu k sťažovateľkou formulovanej požiadavke na ochranu ústavnosti v rozsahu ňou označených práv podľa ústavy a dohovoru.

Sťažovateľka síce namieta porušenie svojich práv postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 CoZm/1/2010 a jeho rozsudkom z 29. júla 2010, avšak v súlade so štandardnou judikatúrou ústavného súdu odôvodnenie rozsudku krajského súdu nemožno však posudzovať izolovane a je potrebné ho skúmať vo vzájomnej súvislosti s odôvodnením rozsudku okresného súdu (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 331/09, IV. ÚS 342/2010). Z toho dôvodu ústavný súd preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu v spojení s relevantným rozsudkom okresného súdu.

Zo sťažnosti možno vyvodit' tri kľúčové námietky:

- námietku týkajúcu sa právnej povahy zmenky,
- námietku týkajúcu sa nevykonania dôkazov navrhnutých sťažovateľkou,
- námietku protirečivých právnych záverov o premlčaní a neplatnosti zmenky.

1. K námietke týkajúcej sa právnej povahy zmenky

Sťažovateľka porušenie svojich práv spája s kolíziou dvoch údajov o splatnosti zmenky, s ktorou vecne súvisí kvalifikácia charakteru zmenky.

Okresný súd k námietkam žalovaného o dvoch údajoch dátumu splatnosti aplikujúc § 33 a čl. I § 75 zmenkového zákona uviedol:

«Prvým údajom je „Zaplatíme na základe predloženia zmenky efektívne“ a druhým údajom je uvedený konkrétny deň splatnosti 10. január 2005. Medzi účastníkmi nebolo sporné, že dátum 10. 1. 2005, ako dátum splatnosti a zmenková suma vyjadrená číslom i slovom sú údaje, ktoré boli dopísané dodatočne.

Spornou je otázka, či bola zmenka vystavená ako blanket s vedome nevyplneným dátumom splatnosti a s dohodou o vyplnení zmenky, alebo či šlo o vistazmenku. ...

Pre platný sľub možno použiť akékoľvek výrazy, napr. zaplatím, zaväzujem sa zaplatiť, povinný som zaplatiť a pod., len musí byť zo znenia jasné, že ide o bezpodmienečný sľub, čo v predmetnej veci je na zmenke uvedené „zaplatíme...“, a ďalej pokračujú slová ... na základe predloženia zmenky efektívne“. Z toho vyplýva, že základom zmenkového prehlásenia je bezpodmienečný sľub výstavcu, že zaplatí určitú peňažnú sumu na základe predloženia zmenky. Ak je zmenka splatná na videnie, buď podľa výslovnej doložky na nej uvedenej: napr. „zaplaťte na videnie“, zaplaťte pri predložení alebo na základe predloženia“, ale aj „zaplaťte za túto vistazmenku“ atd., alebo preto, že na nej, ak nejde o blankozmenku, nie je splatnosť uvedená a potom podľa § 2 ods. 2 a § 76 ods. 2 ZŠZ platí za zmenku splatnú na videnie zo zákona. Zročnosť vyjadrená údajom „na videnie“ alebo výrazom rovnakého významu, napr. „na predloženie“, „a vista“ značí, že platenie musí byť vykonané hneď, keď oň majiteľ zmenky žiada. Z tohto hľadiska treba posudzovať prípustnosť výrazov významu slova „na videnie“ (Karol Kizlink, Ján Spišiak, komentár Zmenkové právo). V súlade s čl. I. § 33 ods. 1 zmenkového zákona slová „zaplatíme na

základe predloženia zmenky efektívne“ vyjadrujú okrem bezpodmienečného prísľubu zaplatiť i to, že platenie musí byť vykonané hneď, keď oň majiteľ zmenky požiada a to v dohodnutej mene.

Súd sa nestotožnil s tvrdením navrhovateľa, že údaj „zaplatíme na základe predloženia zmenky efektívne“ bol do uplatnenej zmenky začlenený nie ako údaj dátumu splatnosti, ale len ako súčasť doložky o efektívnom platení.

Navrhovateľ pri nadobúdaní zmenky mohol vychádzať len z toho, čo je na listine uvedené a nie z jednostranného tvrdenia indosanta, čo mal na mysli ten, ktorý zmenku vystavil. Z povahy zmenky ako cenného papieru, pre ktorú je rozhodné práve to, ako je listina vybavená, nemôže byť významné, čo chcela určitá osoba na zmenke vyjadriť, ale to, čo skutočne vyjadrila.

Navrhovateľom predložená zmenka obsahuje vzájomne si konkurujúce dátumy splatnosti, pričom nie je možné výkladom textu zmenky niektorú z uvedených doložiek vylúčiť.

Pri posúdení, či listina je platnou vlastnou zmenkou v zmysle ust. § 75 a 76 ZŠZ je potrebné vychádzať z toho, čo je na listine skutočne uvedené. Je spoločnou povahou všetkých listinných cenných papierov, a teda i zmeniek, že forma akou sú vydané, určuje i ich obsah. Forma zmenky pri vydaní bola určená podľa názoru súdu ako vistazmenka a doplnenie zmenky o ďalší údaj splatnosti, t. j. označenie určitého dňa splatnosti znamená, že ide o dva navzájom sa vylučujúce údaje splatnosti zmenky, a taká zmenka pre svoj vnútorný rozpor je neplatná.

Tento záver platí proti každému ďalšiemu majiteľovi zmenky. Zmenka AS 4/98 bola indosovaná nepretržitým radom indosantov a terajší majiteľ ju nadobudol blankoindosamentom 10. 12. 2004, teda v čase, keď zmenkový nárok voči príjemcovi bol už premlčaný. Zmenka na videnie musí byť predložená na platenie do jedného roku od dátumu vystavenia, t. j. predmetná zmenka mala byť predložená na platenie najneskôr 28. 10. 1999 a navrhovateľ ju predložil až 29. 11. 2007 (§ 34 ods. 1 a 70 ods. 1 ZŠZ).

Na základe vyššie uvedeného, súd konštatuje, že zmenka predložená v konaní je teda nepochybne vistazmenkou a vystaviteľ sa na základe predloženia zmenky zaviazal zaplatiť zmenkovú sumu v cudzej mene, v korunách českých. Táto zmenka obsahuje ďalší dátum splatnosti, a to deň 10. 1. 2005. Súd preto dospel k záveru, že dikcia údaju splatnosti

uvedená vystaviteľom nepochybne je údajom, že zmenka má byť splatná na videnie, a teda predložená zmenková listina obsahuje dva údaje splatnosti.

Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že predložená zmenka je neplatná s konkurujúcimi si dátumami splatnosti. V časti, v ktorej boli vyznačené konkurujúce si doložky nebol právny úkon dostatočne určitý a túto časť nie je možné oddeliť od ostatného obsahu právneho úkonu (§ 41 OZ), nejedná sa teda o platnú zmenku pre rozpor s ustanovením § 37 odst. 1 OZ.»

1.1 Krajský súd vo svojom rozsudku dospel k záveru, že „*neobstojí teda tvrdenie žalobcu, že ide o blankozmenku, do ktorej bol dátum splatnosti 10. január 2005 doplnený oprávnene na základe dohody o vyplňovacom práve medzi vystaviteľom zmenky a jej prvým majiteľom. Takáto skutočnosť v konaní nebola preukázaná*“; ale v konaní bolo preukázané, že po vydaní bol do textu zmenky do bieleho miesta, za predtlačení text „*Splatná dňa*“ dopísaný text dňa splatnosti „*10. januára 2005*“ (ústavný súd vec skúmal v rozsahu sťažovateľkiných námietok a v rozsahu, v akom účastníci vymedzili okruh sporných skutočností, pozn.). V tejto súvislosti predmetom sporu nebola pravosť zmenky (resp. podpisu na zmenke), ale pravdivosť údajov textu zmenky a v tom kontexte interpretácia textu zmenky, teda skúmanie obsahu zmenkového sľubu. Sťažovateľka tvrdila, že išlo o vyplnenie blankozmenky v súlade s dohodou o vyplňovacom práve, pričom zmenku nadobudla už vyplnenú. Žalovaný v námietkach tvrdil, že predmetná zmenka je vistazmenka a došlo k neoprávnenému doplneniu údajov, resp. k neoprávnenému pozmeneniu textu zmenky.

V takejto procesnej situácii je rozhodujúce správne posúdiť rozloženie dôkazného bremena. Správne rozloženie dôkazného bremena je predpokladom záveru o tom, či konkrétny účastník dôkazné bremeno uniesol alebo nie, pričom tento záver priamo ovplyvňuje rozhodnutie vo veci samej. Dôkazným bremenom sa totiž rozumie procesná zodpovednosť účastníka konania za to, že v konaní neboli preukázané jeho tvrdenia a že z toho dôvodu musel súd rozhodnúť vo veci samej v jeho neprospech. Pre neunesenie dôkazného bremena môže súd rozhodnúť v neprospech účastníka len vtedy, ak hodnotením všetkých v konaní vykonaných dôkazov nemožno urobiť záver o pravdivosti jeho tvrdení

a ani o tom, že by jeho tvrdenia boli nepravdivé (pozri napr. rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21 Cdo 1241/2003 z 18. decembra 2003).

Ústavný súd je toho názoru, že v predmetnej procesnej situácii bolo v prvom rade dôkazné bremeno na strane sťažovateľky, ktorá mala preukázať svoje tvrdenia o vystavení blankozmenky s dohodou o vyplňovacom práve. Opačný záver by odporoval logike a viedol by k paradoxným dôsledkom. Ak by mal totiž žalovaný povinnosť preukázať, že text „10. januára 2005“ bol do textu zmenky doplnený neoprávnene, viedlo by to k tomu, že žalovaný by bol povinný dokazovať to, že neexistuje dohoda o vyplňovacom práve v čase, keď nebolo preukázané, že taká dohoda vôbec uzavretá bola. Bol by tak povinný popierať skutočnosť, ktorá v konaní preukázaná nebola a ktorej preukázanie je v prospech protistrany. Z uvedeného je preto zrejмый záver, že v predmetnej procesnej situácii bola v prvom rade sťažovateľka povinná preukázať svoje tvrdenia o tom, že išlo o blankozmenku s dohodou o vyplňovacom práve. Významné je aj to, že zmenkový zákon nespája s vydaním zmenky s „bielymi“ nevyplnenými miestami prezumpciu, že ide o blankozmenku. Zo znenia § 10 zmenkového zákona vyplýva, že o blankozmenku ide, ak je zmenka neúplná pri vydaní, vystaviteľ vedome takú zmenku vydal a udelil právo zmenku vyplniť, teda uzavrel dohodu o vyplňovacom práve s remitentom.

Z týchto dôvodov ústavný súd konštatuje, že záver o tom, že nebolo preukázané, že predmetná zmenka bola vystavená ako blankozmenka s dohodou o vyplňovacom práve, vyplýva zo zisteného skutkového stavu, je logický, konajúce súdy sa vysporiadali s návrhmi sťažovateľky na dokazovanie v tomto smere v súlade s procesnými predpismi. Tento záver vychádza zo správneho vyhodnotenia rozloženia dôkazného bremena a je založený na závere, že sťažovateľka dôkazné bremeno neuniesla.

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené konštatuje, že postup konajúcich súdov bol v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, nie je arbitrárny a ani zjavne neodôvodnený, preto ho ústavný súd považuje za ústavne udržateľný.

1.2 Okresný súd a krajský súd následne dospeli k záveru, že úmyslom žalovaného ako vystaviteľa bolo zaviazať sa zmenkou na videnie – vistazmenkou. Tento záver odôvodnili jednak tým, že nebolo preukázané, že úmyslom žalovaného bolo vystaviť blankozmenku so zámerne nevyplneným údajom splatnosti. Ďalším argumentom bol záver o tom, že časť zmenkového sľubu „Zaplatíme na základe predloženia zmenky efektívne“ interpretovali ako údaj o dátume splatnosti zmenky, ale tiež poukázali na to, že ide o vistazmenku na základe zákonnej fikcie. Okresný súd v tejto súvislosti v odôvodnení uviedol, že „*tvrdenie navrhovateľa, že obvyklou praxou pri zmenkách na videnie je priamo v texte zmenky uviesť, že ide o vistazmenku, môže byť síce pravdivé, ale podľa čl. I. § 76 ods. 2 ZŠZ platí o vlastnej zmenke, v ktorej nie je údaj splatnosti, že je platná na videnie*“. Krajský súd sa s týmto záverom (síce protirečivo vzhľadom na záver o dvoch údajoch splatnosti) tiež stotožnil a v odôvodnení svojho rozsudku uviedol:

«Podľa ustálenej judikatúry pod právnym posúdením veci treba rozumieť činnosť súdu, pri ktorej sa zo skutkových zistení vyvodzuje právny záver a aplikuje konkrétna právna norma na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo zo správnych skutkových zistení vyvodil nesprávny právny záver.

Z dôvodov tejto časti odvolania vyplýva, že žalobca namietal, že prvostupňový súd nesprávne vyložil ust. § 75 a § 76 ods. 2 zmenkového zákona. Odvolací súd sa s týmto názorom nestotožňuje. Má zo to, že prvostupňový súd dostatočne zistil skutkový stav veci, na takto zistený skutkový stav aplikoval správne zákonné ustanovenia a vyvodil z nich správne právne závery. Celým problémom v danej veci je výklad doložky na zmenke „zaplatíme na základe predloženia zmenky efektívne“ a teda či ide o vistazmenku splatnú pri jej predložení, alebo o blankozmenku s dohodnutým vyplňovacím právom, ako to v konaní tvrdí žalobca. Odvolací súd je zhodný s názorom súdu prvého stupňa, že v danom prípade žalovaný vystavil vlastnú zmenku podľa ust. § 75 zmenkového zákona obsahujúcu bezpodmienečný sľub, že zaplatí uvedenú zmenkovú sumu na základe predloženia zmenky, na ktorej nebola uvedená splatnosť, preto podľa ust. § 76 ods. 2 zmenkového zákona ide o zmenku „na videnie“. Takáto zmenka je podľa § 34 ods. 1 zmenkového zákona zročná pri predložení a musí byť predložená na platenie do jedného roku od dátumu vystavenia.

Neobstojí teda tvrdenie žalobcu, že ide o blankozmenku, do ktorej bol dátum splatnosti 10. január 2005 doplnený oprávnene na základe dohody o vyplňovacom práve medzi vystaviteľom zmenky a jej prvým majiteľom. Takáto skutočnosť v konaní nebola preukázaná. Naopak z rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 19. 12. 2008 č. k. 7 Cb 47/2003-1152, potvrdeného rozsudkom Najvyššieho súdu SR zo dňa 12. 05. 2010 č. k. 2 Obo 17/2009-1193 vyplýva, že všetky zmenky boli vystavené ako zmenky na videnie. Tvrdenie žalobcu, že tieto rozsudky sú protiprávne, nebude odvolací súd komentovať. Poukazuje však na to, že žalobca nie je oprávnený na to, aby posudzoval, či sú zákonné alebo nezákonné. Na to sú oprávnené iné inštitúcie a to dovolací súd v prípade podania mimoriadneho dovolania voči nim, resp. ústavný súd na základe ústavnej sťažnosti.

Z tohto dôvodu odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa konštatuje, že predmetná zmenka obsahuje dva navzájom sa vylučujúce dátumy splatnosti a preto je zo zákona neplatná.»

Záver konajúcich súdov o tom, že časť zmenkového sľubu „Zaplatíme na základe predloženia zmenky efektívne“ možno považovať za údaj splatnosti, považuje ústavný súd za logický, vyplývajúci z preukázaného skutkového stavu a je jeden z dôsledkov neunesenia dôkazného bremena sťažovateľkou vo vzťahu k jej tvrdeniam. Tento záver konajúcich súdov je teda podľa názoru ústavného súdu dostatočne odôvodnený a ústavne udržateľný. V tejto súvislosti neobstojí námietka sťažovateľky, že krajský súd dospel k záveru o tom, že ide o vistazmenku, na základe záverov v rozsudku krajského súdu č. k. 7 Cb 47/2003-1152 z 19. decembra 2008 a v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 2 Obo 17/2009-1193 z 12. mája 2010. Z odôvodnenia rozsudku z 29. júla 2010 jednoznačne vyplýva, že krajský súd túto argumentáciu uvádza len podporne k hlavnej argumentácii, ktorá je dostatočná aj bez podpornej argumentácie. Je potrebné tiež uviesť, že uvedené rozsudky sú právoplatné, pretože najvyšší súd zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti týmto rozsudkom.

1.3 Okresný súd následne na zistenie, že do textu zmenky bol doplnený text „10. januára 2005“, aplikoval čl. I § 69 v spojení s § 77 ods. 1 zmenkového zákona, podľa ktorého ak bol text zmenky zmenený, sú tí, ktorí sa podpísali na zmenku po tejto zmene,

zaviazaní podľa zmeneného textu; tí, ktorí sa podpísali prv, sú zaviazaní podľa textu pôvodného, ak tento zákon neustanovuje inak. Krajský súd tento záver okresného súdu nijako nespochybnil.

Ústavný súd túto právnu kvalifikáciu považuje za akceptovateľnú, vyplývajúcu zo skutkových zistení, pričom aplikáciu tohto zákonného ustanovenia nemožno hodnotiť ako svojvoľnú. Vystavenie blankozmenky s dohodou o vyplňovacom práve nebolo v konaní preukázané, nebolo preukázané, že text zmenky vyplnila sťažovateľka, preto bez ďalšieho aplikácia čl. I § 10 zmenkového zákona nebola odôvodnená.

1.4 Okresný súd následne hodnotil, či žalovaný môže zmenu textu zmenky uvedenú v jeho námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu uplatniť voči sťažovateľke. V tejto súvislosti aplikoval na danú vec čl. I § 17 zmenkového zákona a hodnotil, či sťažovateľka pri nadobúdaní zmenky konala vedome na škodu žalovaného. V tejto súvislosti v odôvodnení svojho rozsudku uviedol:

„Odporcu, ktorý sa na zmenku podpísal pred neoprávneným doplnením dátumu jej splatnosti, by mal preto zaväzovať len ten text zmenky, ktorý podpísal. S prihliadnutím k abstrakčnému účinku indosamentu je však rozhodujúce kto a kedy takto neoprávnene do textu zmenky zasiahol. Názory, či námietku neoprávneného zásahu do textu zmenky, je možné úspešne uplatniť len proti prvému majiteľovi zmenky, resp. len proti tomu, kto do textu zmenky neoprávnene zasiahol, alebo aj proti ďalším nadobúdateľom takejto zmenky, nie sú v súdnej praxi jednoznačne vyriešené. Napriek abstrakčnému účinku rubopisu, ktorý posilňuje formálny charakter zmenky, je súd toho názoru, že neoprávnený zásah do textu zmenky tak závažným spôsobom oslabuje postavenie zmenkového dlžníka, že mu nie je možné uprieť obranu voči tomu majiteľovi zmenky, ktorý sám do textu zmenky neoprávnene zasiahol, ale ani voči tomu indosatárovi, ktorý síce zmenku nadobudol po neoprávnenom zásahu do jej textu, ktorý ale nebol pri nadobúdaní zmenky dobromyseľný.

Navrhovateľ uviedol, že je vlastníkom zmenky a že zmenku už s vyplneným dátumom splatnosti nadobudol. Odporca tvrdil, že navrhovateľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na jeho škodu, že teda nebol pri jej nadobúdaní dobromyseľný.

Podľa čl. I. § 17 ZŠZ, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka.

Zo všetkých okolností prípadu súd dospel k záveru, že navrhovateľovi pri nadobúdaní zmenky dobromyseľnosť chýbala. Nadobudol zmenku, ktorá síce po formálnej stránke splňala všetky predpísané náležitosti, ale z ktorej mu muselo byť zrejmé, že koná na škodu dlžníka.

Ak za týchto okolností zmenku nadobudol, zrejme len spoliehajúc sa na abstraktný účinok indosamentu, konal vedome na škodu dlžníka. Preto bez ohľadu či dátum splatnosti do zmenky doplnil navrhovateľ sám, alebo už zmenku s dopisovaným údajom splatnosti nadobudol, môže byť odporca v zmysle čl. I. § 17 a § 69 ZŠZ zaviazaný len podľa toho textu zmenky, na ktorý sa podpísal. Odporca sa zaviazal na plnenie zmenkou na videnie a nie je od neho možné požadovať, aby plnil záväzok z dennej zmenky.“

Sťažovateľka považuje odôvodnenie rozsudku okresného súdu v tejto časti za nepreskúmateľné, záver o konaní vedome na škodu dlžníka za účelový, nepodložený a arbitrárny. S týmto názorom sťažovateľky nemožno súhlasiť, pretože je zrejmé, že tento záver nadväzuje na v odôvodnení už uvedené skutkové zistenia a tiež na právne závery odvodené z týchto zistení. Okresný súd predovšetkým priamym odkazom na čl. I § 17 zmenkového zákona vymedzuje okruh skutkových zistení a záverov, na ktoré pri svojom závere o konaní vedome na škodu dlžníka odkazuje. Okresný súd v tomto prípade aplikoval výnimku z abstrakčného účinku indosamentu. Zo znenia čl. I § 17 zmenkového zákona je zrejmé, že táto výnimka sa uplatní, ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka, z čoho vyplýva, že musí ísť o skutkové okolnosti, prípadne čiastkové závery, ktoré okresný súd zistil, prípadne konštatoval v súvislosti s nadobúdaním predmetnej zmenky sťažovateľkou. V tejto súvislosti konajúce súdy konštatovali zistenia a závery o tom, že nebolo sporné, že zmenka bola vystavená bez dátumu splatnosti, pričom text „10. januára 2005“ bol do zmenky dopísaný dodatočne, a že sťažovateľka si tohto dodatočného vpísania bola vedomá. Konštatovali, že vzhľadom na to, že sťažovateľka zmenku nadobudla blankoindosamentom z 10. decembra 2004, „teda v čase, keď zmenkový nárok voči príjemcovi bol už premlčaný“, pričom sťažovateľka nepreukázala, že pri vydaní

išlo o blankozmenku s dohodou o vyplňovacom práve. To, že okresný súd pri závere o konaní vedome na škodu dlžníka poukazuje práve na tieto okolnosti, ktoré už výslovne neopakuje a nevymenúva, vyplýva nepochybne aj z ďalšieho znenia tejto časti odôvodnenia.

V odôvodnení okresný súd poukazuje predovšetkým na zistenie, že „*navrhovateľ uviedol, že je vlastníkom zmenky a že zmenku už s vyplneným dátumom splatnosti nadobudol*“. Následne „*zo všetkých okolností prípadu*“ vyvodzuje, že „*navrhovateľovi pri nadobúdaní zmenky dobromyseľnosť chýbala*“, ktorý odôvodňuje tým, že sťažovateľka nadobudla zmenku, „*ktorá síce po formálnej stránke splňala všetky predpísané náležitosti, ale z ktorej... [jej] muselo byť zrejmé, že koná na škodu dlžníka*“. Túto skutočnosť ďalej odôvodňuje tým, že „*ak za týchto okolností zmenku nadobudol, zrejme len spoliehajúc sa na abstraktný účinok indosamentu, konal vedome na škodu dlžníka. Preto bez ohľadu či dátum splatnosti do zmenky doplnil navrhovateľ sám, alebo už zmenku s dopisovaným údajom splatnosti nadobudol, môže byť odporca v zmysle čl. I. § 17 a § 69 ZŠZ zaviazaný len podľa toho textu zmenky, na ktorý sa podpísal. Odporca sa zaviazal na plnenie zmenkou na videnie a nie je od neho možné požadovať, aby plnil záväzok z dennej zmenky.*“.

Krajský súd tento záver okresného súdu nijako nespochybnil. Ústavný súd na základe týchto skutočností dospel k záveru, že tak okresný súd, ako aj krajský súd vzhľadom na zistený skutkový stav mali dostatočný podklad pre záver o konaní sťažovateľky vedome na škodu žalovaného.

Zo zistení okresného súdu vyplýva, že sťažovateľka nadobudla zmenku vyplnenú o údaj splatnosti, pričom dodatočné doplnenie je evidentné z iného druhu použitého písma. V situácii, keď na zmenke iný údaj splatnosti nebol, muselo byť sťažovateľke zrejmé, akým podstatným spôsobom tento dodatočný údaj splatnosti mení právnu pozíciu žalovaného. Musela si byť vedomá aj právnych následkov na jej postavenie ako majiteľa zmenky v prípade, ak nepreukáže oprávnenosť zrejmého doplnenia textu zmenky. Evidentne sa pri nadobúdaní zmenky nepresvedčila o oprávnenosti doplnenia textu zmenky, pričom ju nadobúdala v čase, keď nárok z vistazmenky bol už premlčaný.

Okresný súd v spojení s krajským súdom tento záver teda odôvodnili spôsobom, ktorý umožňuje úvahy súdu spätne preskúmať, preto tento záver nemožno hodnotiť ako zjavne neodôvodnený, prípadne svojvoľný, a preto ho ústavný súd považuje za ústavne udržateľný.

Nad rámec veci považuje ústavný súd za potrebné uviesť, že námietka sťažovateľky neobstojí aj z dôvodu, že v tomto prípade na základe zistených skutkových okolností nebol zrejme dôvod aplikovať čl. I § 17 zmenkového zákona, pretože námietka neoprávneného pozmenenia textu zmenky nie je námietkou, ktorá by sa zakladala na vlastných vzťahoch žalovaného k predošlým majiteľom. Neoprávnenú zmenu textu zmenky môže dlžník zo zmenky (žalovaný) uplatniť voči každému ďalšiemu majiteľovi zmenky bez ohľadu na to, či ju nadobudol dobromyseľne alebo nie. V konaní bolo zistené, že k zmene textu zmenky došlo po podpísaní zmenky právnym predchodcom žalovaného. Sťažovateľka nepreukázala, že k zmene, resp. doplneniu textu zmenky došlo tak, že išlo o vyplnenie blankozmenky v súlade s dohodou o vyplňovacom práve. Rovnako tak nepreukázala, že žalovaný túto zmenu textu dodatočne schválil, alebo s ňou vyslovil súhlas, prípadne že zmenku podpísal po tejto zmene textu. Z týchto dôvodov bolo možné dôsledky podľa čl. I § 69 zmenkového zákona (teda že žalovaný je viazaný podľa pôvodného textu) uplatniť voči sťažovateľke bez ohľadu na to, či zmenku nadobudla vedome na škodu žalovaného (k tejto uvedenej úvahe pozri napr. Kotásek, J.: Směnečné právo, komentář k čl. I zákona směnečného a šekového. Praha: Prospektrum 2006, s. 222 - 227, pozn.).

2. K námietke týkajúcej sa nevykonania dôkazov navrhnutých sťažovateľkou

Sťažovateľka na preukázanie svojich tvrdení navrhla vykonať dôkaz – overovaciu knihu notárky JUDr. S., v ktorej má byť poznámka, že ide o blankozmenku, a výsluch JUDr. S., pred ktorou mal Ing. D. ústne vyhlásiť, že v tomto prípade vystavil blankozmenku. Okresný súd v súvislosti s posúdením pravosti podpisov Ing. D. poukázal na závery kriminalisticko-expertízneho ústavu, podľa ktorého *„pravosť podpisu výstavcu na skúmaných zmenkách nie je možné jednoznačne potvrdiť ani vylúčiť. Avšak podpisy Ing. D. obsiahnuté v overovacej knihe pod poradovým č. 423 a 424 – (čo je overovacie číslo na*

spornej zmenke) sú nesporne pravými podpismi Ing. D. Rovnako sú nesporne pravé podpisy aj notárky JUDr. S., ktorá osvedčovala pravosť podpisu Ing. D. na zmenke ako i overovacie doložky.“

V odvolaní proti namietanému rozsudku okresného súdu tvrdenia v tomto smere sťažovateľka len zopakovala s tým, že namietala, že okresný súd sa s jej návrhom nevysporiadal, navrhnutú svedkyňu nevypočul a dôkaz listinou nevykonal.

Krajský súd k námietkam sťažovateľky v odvolaní týkajúcim sa nevypočutia svedkyne JUDr. S. uviedol:

„Odvolací súd sa nestotožňuje s tvrdením žalobcu, že v danej veci je potrebné doplniť dokazovanie výsluchom JUDr. M. S., notárky overujúcej podpis Ing. D. na predmetnej zmenke, pretože táto bola vypočutá v identických konaniach a z jej výpovedí nemožno vyvodiť záver, že práve pri tejto zmenke, ktorá je predmetom sporu, bolo Ing. D. prehlásené, že ide o blankozmenku, pretože dňa 30. 10. 1998 overovala pravosť podpisu Ing. D. na veľkom počte zmeniek a je nepravdepodobné, aby si po 12 rokoch mohla pamätať, že o zmenke č. AS 4/98 prehlásil Ing. D., že ide o blankozmenku. Preto vykonanie takého dôkazu odvolací súd považuje za nadbytočné.“

Je zrejmé, že krajský súd (aj okresný súd) nepovažoval za potrebné navrhnuté dôkazy vykonať z dôvodu, že dospel k záveru, že predmetné dôkazy nie sú spôsobilé preukázať tvrdenia sťažovateľky.

Dôvod nevypočutia JUDr. S. krajský súd podľa názoru ústavného súdu odôvodnil v dostatočnej miere a svoje odôvodnenie založil na akceptovateľných argumentoch. Postup krajského súdu v tomto smere preto nepovažuje za arbitrárny a ani zjavne neodôvodnený, a preto je z ústavného hľadiska akceptovateľný.

3. K námietke o protirečivých právnych záveroch o premlčaní a neplatnosti zmenky

3.1 Okresný súd prihliadol na námietku premlčania žalovaného a uviedol, že sťažovateľka si uplatnila svoj nárok zo zmenky po uplynutí premlčacej doby. V tejto súvislosti uviedol:

„Odporca (t. j. žalovaný, pozn.) vzniesol námietku premlčania, ktorú súd, vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, hodnotil ako dôvodnú. Zmenku splatnú na videnie bolo potrebné podľa čl. I. § 34 ods. 1 v spojení s § 77 ods. 1 zmenkového zákona predložiť na zaplatenie do jedného roka od dátumu vystavenia, t. j. do 28. 10. 1999, kedy sa stala splatnou. Návrh na súd bol podaný až 29. 11. 2007 po uplynutí premlčacej lehoty.“

Krajský súd sa s týmto záverom okresného súdu stotožnil, v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že *„takáto zmenka je podľa § 34 ods. 1 zmenkového zákona zročná pri predložení a musí byť predložená na platenie do jedného roka od dátumu vystavenia“*.

Ústavný súd tento záver považuje za odôvodnený, vyplývajúci zo zisteného skutkového stavu, je logický, rozhodne nie arbitrárny, preto je ústavne udržateľný.

3.2 Rozsudok krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu obsahuje okrem záveru o premlčaní nároku zo zmenky aj záver o neplatnosti zmenky, ktorý konajúce súdy odôvodnili zistením, že zmenka obsahuje dva odlišné údaje splatnosti, pričom prvým údajom splatnosti je text *„Zaplatíme na základe predloženia zmenky efektívne“*, ktorý považovali za doložku vyjadrujúcu, že ide o zmenku splatnú na videnie, a druhým údajom splatnosti je údaj *„10. januára 2005“*. Na základe tohto zistenia dospeli k záveru, že *„predložená zmenka je neplatná s konkurujúcimi si dátumami splatnosti. V časti, v ktorej boli vyznačené konkurujúce si doložky, nebol právny úkon dostatočne určitý a túto časť nie je možné oddeliť od ostatného obsahu právneho úkonu (§ 41 OZ), nejedná sa teda o platnú zmenku pre rozpor s ustanovením § 37 odst. 1 OZ.“*

Sťažovateľka v sťažnosti namieta, že nemožno akceptovať stav, aby nárok bol premlčaný a súčasne aby bola zmenka neplatná, namietala v tejto súvislosti arbitrárnosť a účelovosť záveru o dvoch údajoch splatnosti, pričom poukazovala na názory odborníkov vyjadrené v stanoviskách priložených ako príloha k sťažnosti.

Ústavný súd konštatuje, že v súvislosti s uplatnením inštitútu premlčania a súčasným hodnotením platnosti zmenky možno považovať odôvodnenie krajského súdu (okresného súdu) do určitej miery za nezrozumiteľné, avšak vzhľadom na úplnosť odôvodnenia (z hľadiska skutkových zistení, právneho posúdenia a záverov), čo sa týka premlčania nároku zo zmenky a na jeho oddeliteľnosť od záveru o neplatnosti zmenky, považuje túto časť odôvodnenia rozsudku krajského súdu za ústavne udržateľnú, a preto nepovažoval z tohto dôvodu za relevantné podrobiť záver o neplatnosti zmenky bližšiemu skúmaniu.

Vzhľadom na oddeliteľnosť záverov o premlčaní nároku zo zmenky od záveru o neplatnosti zmenky tento nedostatok odôvodnenia neznamena, že odôvodnenie predmetných rozsudkov je automaticky neudržateľné a neakceptovateľné ako celok. Ústavný súd prihliadol na to, že odôvodnenie predmetných rozsudkov obsahuje aj záver o premlčaní nároku zo zmenky, ktorý je odôvodnený ústavne udržateľným spôsobom a aj samostatne poskytuje dostatočne ucelený podklad pre výrok rozsudku krajského súdu v spojení s výrokom rozsudku okresného súdu. Pochybenie krajského súdu (v spojení s pochybením okresného súdu) pri odôvodnení výroku svojho rozsudku nemá v danom prípade takú intenzitu, aby to viedlo k záveru ústavného súdu, že odôvodnenie rozsudku krajského súdu v tejto časti je ústavne neudržateľné.

Ústavný súd hodnotiac napadnutý rozsudok krajského súdu v spojení s relevantným rozsudkom okresného súdu, uplatniac zásadu materiálnej ochrany ústavnosti konštatuje, že sťažovateľkou vytýkané nedostatky v odôvodnení obidvoch rozhodnutí nemajú takú intenzitu, ktorá by mohla viesť k záveru o porušení sťažovateľkou označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Odôvodnenie rozsudku krajského súdu v spojení s odôvodnením rozsudku okresného súdu je podľa názoru ústavného súdu ako celok ústavne udržateľné a akceptovateľné.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol, že sťažnosť sťažovateľky je zjavne neopodstatnená pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 CoZm/1/2010 a jeho rozsudkom z 29. júla 2010

a namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. januára 2012